

אם אינן מכירין פרק שני ראש השנה כה.

עין משפט
נר מצוה

כד א ב מ"י פ"ב
מלהיט קדוה השמש
הלכה י
כה ג מ"י שם הלכה י
כז ד מ"י שם פ"ז הלכה
(גל) [ג] י
כח ה מ"י שם פ"ח הלכה
ז
כח ו מ"י שם פ"ב הלכה
ח

לענין רש"י

מו"ט א. רבב אדמה.

רבינו הגנאל

תניא אמר רבן גמליאל לחכמים כן מקובלני מבית אבי אבא פעמים שבא בארוכה פעמים שבא בקצרה, וכשיש בא מקצרה אמר ר' יוחנן מהאי קרא עשה ירח למועדים, כלומר לפי מה שזכרנו לו. אבל שמש לא, אלא ידע מבווא. ר' חייא (חזו"ת) לסיהרא בצפרא דכ"ט בירחא דקרא במודה, שקל אבנא רמא ביה, לאורחא מקדישין לך על חשבון המולד ולא תיראה הלילה במערב, זיל בדרך קצרה. מצנינו שבמשלה מלכות בית דוד כירח, שנאמר כירח יכון עולם ועד בשחק וגו', לענין טב וקדישה לירחא, ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים. כלומר נתקיימה ראיית הלבנה בעולם. וכן רבנן פסג אחת נתקשרו שמים בעבים, ודימו בני אדם שחחשיך, וראו דמות לבנה בינם כיט לחוש אמר להו רבן גמליאל כן מקובלני מבית אבי אבא. שאין חדשה של לבנה פחותה מכ"ט ימים ומחצה וכו'. ואותו היום מתה אמו של בן זוא והספידה רבן גמליאל לחודיני לכל שלא נתקשר החדש. ועוד באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנא כול. פירי באו שנים שאמרו ראינוהו ליל ל', ולילי ל"א לא נראתה, וקיבלן רבן גמליאל וקבע ראש שנה יום שלישי. ואמר ר' דוסא עירי שקר, דאוי להיות ראש שנה למחר. והורה ר' יהושע לדבריו כול, עד א"ל רבי עקיבא לר' יהושע ר' תרשונ לומר לפניך ממה שלמדתי, אמר לו אמור, אמר לו היה לו לכתוב אלה מועדי ה' מקראי קדש ודו"י, למה כתיב אשר תקראו את שלשה פעמים, אלא ללמד שאין מועדים עד שתקראו יום פלוני מועד. ולמה שלש פעמים כתיב תקראו, ללמד אפילו שנגנים מוטעין ואפי' מורדין, אין מועד אלא מה שתקראו. אמר לו רבינו גמליאל, אלא כהן ר' יהושע, אצל

לאורתא מקדשין דך ואת קיימת הבא. תימה הא שפיר אפשר שיהא המולד ציוס ל' קודם י"ח שעות שיכולה לראות ציוס ותראה הישנה ציוס כ"ט שחרית אפילו לצני מערב שמה לא היה כל כך שחרית נכבד י"א שמש בגבורתו שלא היתה ראויה לצני מערב וצקונטרס פ"י ואת קיימת הכא ולא תהא נראית ערבית שזו לא יקדשו החדש למחר כדלמנר כפ"י קמא (דף כ: ושם) וזרין שיהא לילה ויום מן החדש שאס נראית הישנה לאור עשרים ותשעה אין מקדשין מחר את החדש וזה אי אפשר להיות כדפרישית כפ"ק (שם ד"ה תלות): ז"ל לעין טב וקדישה. שם היו קצושים לקדש את החדש כדל"י כפסקתא כפסקו מקעו חדש שופר למה צית דין מקדשין החדש צעין טב לפי שהוא צית הועד אמר הקדישה שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר ושבעים מוקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל שלשה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל יוה"כ להיות בחשבוננו עמד ר"ג ונשקו על ראשו אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שקבלת את דבריו: **גמ'** תניא אמר להם ר"ג לחכמים כן מקובלני מבית אבי אבא פעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה אמר יוחנן מ"ט דבי רבי^א דכתיב^ב עשה ירח למועדים שמש ידע מבוואו שמש הוא אבא דידע מבוואו ירח לא ידע מבוואו רבי חייא חזייה לסיהרא דהוה קאי בצפרא^ג דעשרים ותשעה^ד שקל קלא פתק ביה אמר לאורתא בעינן לקדושי כן ואת קיימת הכא זיל איכסי^ה א"ל רבי לר' חייא זיל לעין טב וקדישה לירחא ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים ת"ר פגם אחת נתקשרו שמים בעבים, ודימו בני אדם שחחשיך, וראו דמות לבנה בינם כיט לחוש אמר להו רבן גמליאל כן מקובלני מבית אבי אבא. שאין חדשה של לבנה פחותה מכ"ט ימים ומחצה וכו'. ואותו היום מתה אמו של בן זוא והספידה רבן גמליאל לחודיני לכל שלא נתקשר החדש. ועוד באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנא כול. פירי באו שנים שאמרו ראינוהו ליל ל', ולילי ל"א לא נראתה, וקיבלן רבן גמליאל וקבע ראש שנה יום שלישי. ואמר ר' דוסא עירי שקר, דאוי להיות ראש שנה למחר. והורה ר' יהושע לדבריו כול, עד א"ל רבי עקיבא לר' יהושע ר' תרשונ לומר לפניך ממה שלמדתי, אמר לו אמור, אמר לו היה לו לכתוב אלה מועדי ה' מקראי קדש ודו"י, למה כתיב אשר תקראו את שלשה פעמים, אלא ללמד שאין מועדים עד שתקראו יום פלוני מועד. ולמה שלש פעמים כתיב תקראו, ללמד אפילו שנגנים מוטעין ואפי' מורדין, אין מועד אלא מה שתקראו. אמר לו רבינו גמליאל, אלא כהן ר' יהושע, אצל

וערביה במערב א"ר יוחנן בן גורי עדי שקר הם כשבאו ליבנה קיבלן רבן גמליאל ועוד באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנן ובלייל עיבורו לא נראה וקיבלן ר"ג אמר רבי דוסא בן הורכניס עדי שקר הן היאך מעידים על האשה שילדה ולמחר כריסה בין שיניה אמר לו רבי יהושע רואה אני את דברך שלא לו ר"ג גזורני עליך שתבא אצלי במקלך ובמעוטיך ביוה"כ שחל להיות בחשבונך הלך ומצאו ר"ע מיצר אמר לו גיש לי ללמוד שכל מה שעשה ר"ג עשוי שנאמר אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם בין בזמנן בין שלא בזמנן אין לי מועדות אלא אלו בא לו אצל ר' דוסא בן הורכניס אמר לו אם באין אנו לדון אחר בית דינו של ר"ג צריכין אנו לדון אחר כל בית דין ובית דין שעמד מימות משה ועד עכשיו שנאמר ושבעים מוקני ישראל ולמה לא נתפרשו שמותן של זקנים אלא ללמד שכל שלשה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה נטל מקלו ומעותיו בידו והלך ליבנה אצל ר"ג ביום שחל יוה"כ להיות בחשבוננו עמד ר"ג ונשקו על ראשו אמר לו בוא בשלום רבי ותלמידי רבי בחכמה ותלמידי שקבלת את דבריו: **גמ'** תניא אמר להם ר"ג לחכמים כן מקובלני מבית אבי אבא פעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה אמר יוחנן מ"ט דבי רבי^א דכתיב^ב עשה ירח למועדים שמש ידע מבוואו שמש הוא אבא דידע מבוואו ירח לא ידע מבוואו רבי חייא חזייה לסיהרא דהוה קאי בצפרא^ג דעשרים ותשעה^ד שקל קלא פתק ביה אמר לאורתא בעינן לקדושי כן ואת קיימת הכא זיל איכסי^ה א"ל רבי לר' חייא זיל לעין טב וקדישה לירחא ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים ת"ר פגם אחת נתקשרו שמים בעבים, ודימו בני אדם שחחשיך, וראו דמות לבנה בינם כיט לחוש אמר להו רבן גמליאל כן מקובלני מבית אבי אבא. שאין חדשה של לבנה פחותה מכ"ט ימים ומחצה וכו'. ואותו היום מתה אמו של בן זוא והספידה רבן גמליאל לחודיני לכל שלא נתקשר החדש. ועוד באו שנים ואמרו ראינוהו בזמנא כול. פירי באו שנים שאמרו ראינוהו ליל ל', ולילי ל"א לא נראתה, וקיבלן רבן גמליאל וקבע ראש שנה יום שלישי. ואמר ר' דוסא עירי שקר, דאוי להיות ראש שנה למחר. והורה ר' יהושע לדבריו כול, עד א"ל רבי עקיבא לר' יהושע ר' תרשונ לומר לפניך ממה שלמדתי, אמר לו אמור, אמר לו היה לו לכתוב אלה מועדי ה' מקראי קדש ודו"י, למה כתיב אשר תקראו את שלשה פעמים, אלא ללמד שאין מועדים עד שתקראו יום פלוני מועד. ולמה שלש פעמים כתיב תקראו, ללמד אפילו שנגנים מוטעין ואפי' מורדין, אין מועד אלא מה שתקראו. אמר לו רבינו גמליאל, אלא כהן ר' יהושע, אצל

(א) גדלי' דבי רבן גמליאל,
(ב) ס"ל ד"ע צירחא,
(ג) פסחים כ: שעות
(ד) ס"ל ואלה אבסא,
(ה) ומאלו ר"עין (ו) ס"ל,
(ז) ס"ל א"י, (ח) [מוספתא
ספ"א], (ט) בס"ל: שמה,
ס"ל א"י,

תורה אור השלם

1. אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדי: יקרא כד ר' יצחק משה ואהרן ורב ואביהוא ושבעים מוקני ישראלי: שמות כד ש' עשה ירח למועדים שמש ידע מבוואו:
2. תהלים קד יט דבר א"ל בני ישראל ואמרת אלהים מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: יקרא כג ב' אלה מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ל' עלה ופתחה וזבח וזבחים דבר יום ביומו:
3. יקרא כג לו יקראי שמואל אל העם ה' אשר עשה את משה ואת אהרן ואשר העלה את אבותיכם מארץ מצרים:
4. וישלח ה' את ירכבל ואת בן יפתח אשר שמואל יציל אתכם מיד איביכם מקרב יתשבו בטה: שמואל א יב א

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה עדי שקר כי לתוך המערב ושפיר נופל כאן פעמים שנה זו וזהו ללכת ופעמים שבא בדרך קצרה והכ"ד:

מוסף רש"י

פתק ביה. זקן כו (שבועות יח ע"ז א').

ר' דוסא תנו רבנן למה לא נתפרשו שמותן של זקנים צדיקים, שלא יאמר פלוני כמשה ואהרן, פלוני כאלדד ומידד. ואומר ר' יאמר שמואל אל העם ה' אשר עשה את משה ואת אהרן וגו'.